Annons

Thomas Sjögren
på TV-kanalen Godare
Godare

Hemma hos

”Det var ett statement att flytta in här”

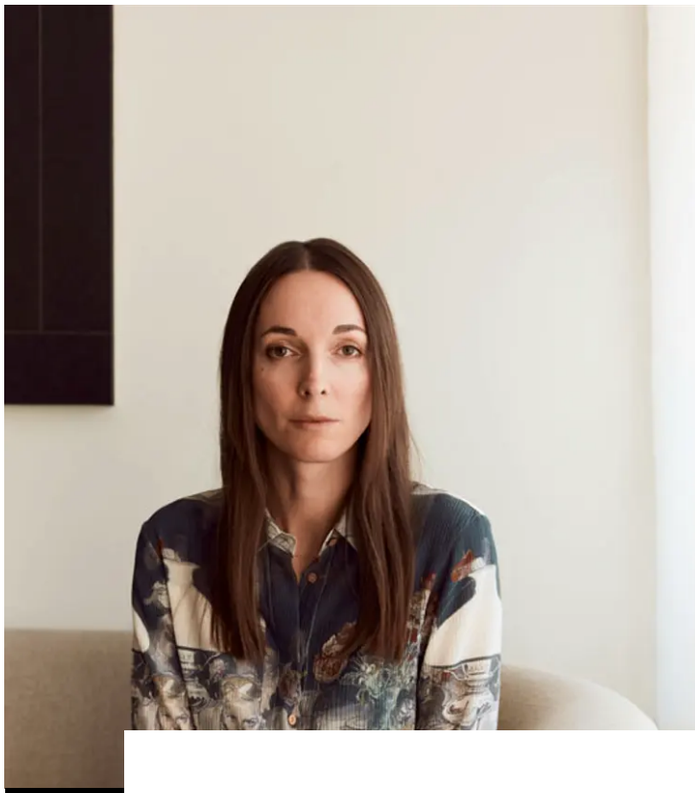

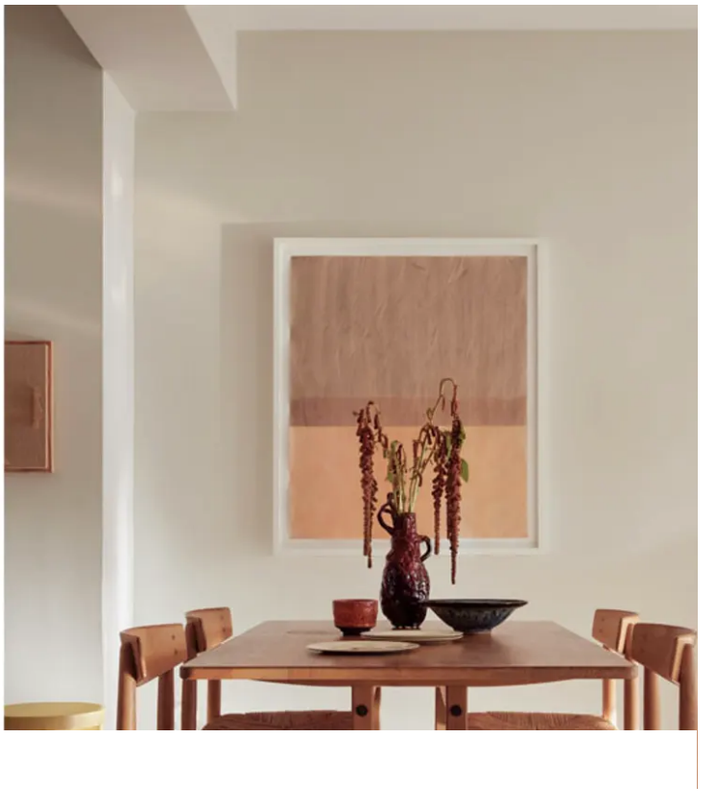

4

I det legendariska Kollektivhuset på Kungsholmen, skapat av Sven Markelius och Alva Myrdal, har Sara Bourke knutit samman dåtid med nutid.

Text: Gabriella Kvarnlöf - 9 oktober 2022

Sara Bourke står i solskenet på John Ericssonsgatan. Eftermiddagens gyllene ljus gör att fasaden på det gula putshuset bakom henne ser ut som flytande guld.

– Jag ville möta dig här ute, så att vi kan se huset i sin helhet, säger hon glatt och vänder sig mot byggnaden – det historiska Kollektivhuset. Hennes hem.

Det är funktionalistlegenden Sven Markelius som ligger bakom ritningarna, men själva idén kring kollektivhuset kom från den socialdemokratiske politikern Alva Myrdal i början av 30-talet.

– Det var Markelius och Myrdal som tillsammans skapade Kollektivhuset. Här manifesterade och konkretiserade de flera progressiva och feministiska idéer. Framför allt ville de frigöra kvinnan från hushållsarbete, berättar Sara.

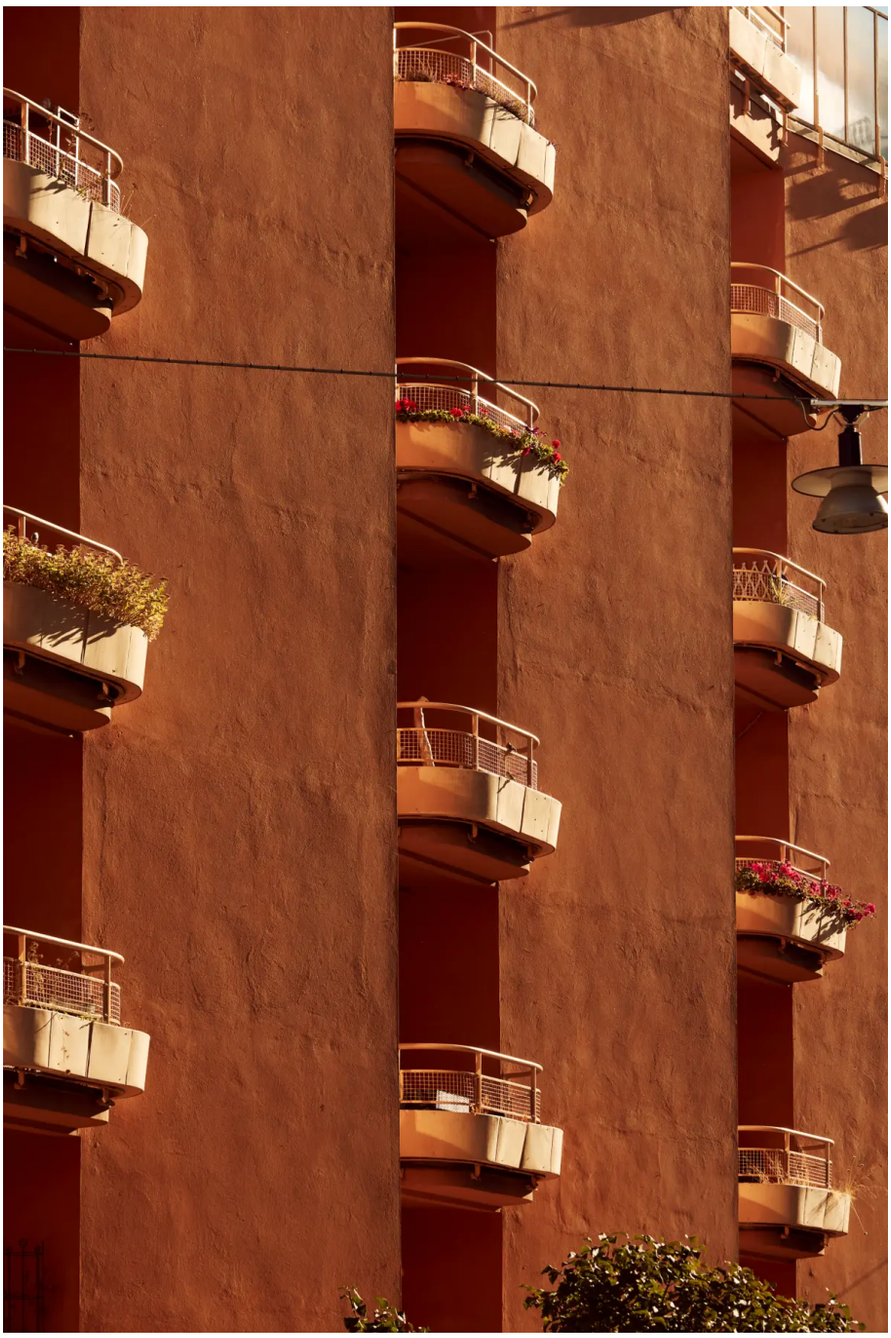

Alla lägenheter i Kollektivhuset har egna balkonger. Foto: Pierre Björk

1935 stod huset klart. På bottenvåningen fanns då restaurang, centralkök, tvätteri och förskola som skulle underlätta livet för de boende. Dokument visar att hela 21 personer jobbade i huset 1938, med allt från barnpassning till matlagning och tvätt. Sven Markelius bodde själv här i några år. Även arkitekterna Viking Göransson, Bengt Lindroos och Hillevi Svedberg. Svedberg ritade senare ett annat kollektivhus, YK-huset på Gärdet, åt Yrkeskvinnornas klubb. Även tecknaren och författaren Bertil Almqvist, som skapat Barna Hedenhös, och barnpsykiatrikern och grundaren av Färingsös barnby Skå, Gustav Jonsson, bodde här.

De vinklade burspråken och böljande balkongerna försvinner över våra huvuden när vi går in i entrén. I trappuppgången syns gamla tvättnedkast på varje våning, där de boende kunde kasta ner tvätt.

Från balkongen ser Sara Bourke vattnet glittra vid Norr Mälarstrand. Foto: Pierre Björk

– Det är fantastiskt hur arkitektur kan förändra sättet vi lever våra liv. Precis som Markelius gjorde, när han utöver att inkludera olika typer av service till de boende, också planerade samtliga balkonger riktade mot vattnet och stora fönster för maximalt ljusinsläpp, säger Sara samtidigt som hon låser upp dörren till sin lägenhet.

– Jag är den fjärde yrkesarbetande kvinnan i rakt nedstigande led i min familj som bor här. Min gammelmormor Greta Bolin var en av de första som flyttade in i huset.

Hon lägger nycklarna på bordet och pekar på en stor oljemålning av konstnären Lola Butovitsch.

– Där är hon. Avmålad här i lägenheten faktiskt. Hon var journalist, författare och krönikör i Svenska Dagbladet i över 40 års tid. Under signaturen Corinna, säger hon och tillägger:

– Greta skrev mycket om kvinnors frigörelse på arbetsplatsen men också om barns rätt till litteratur.

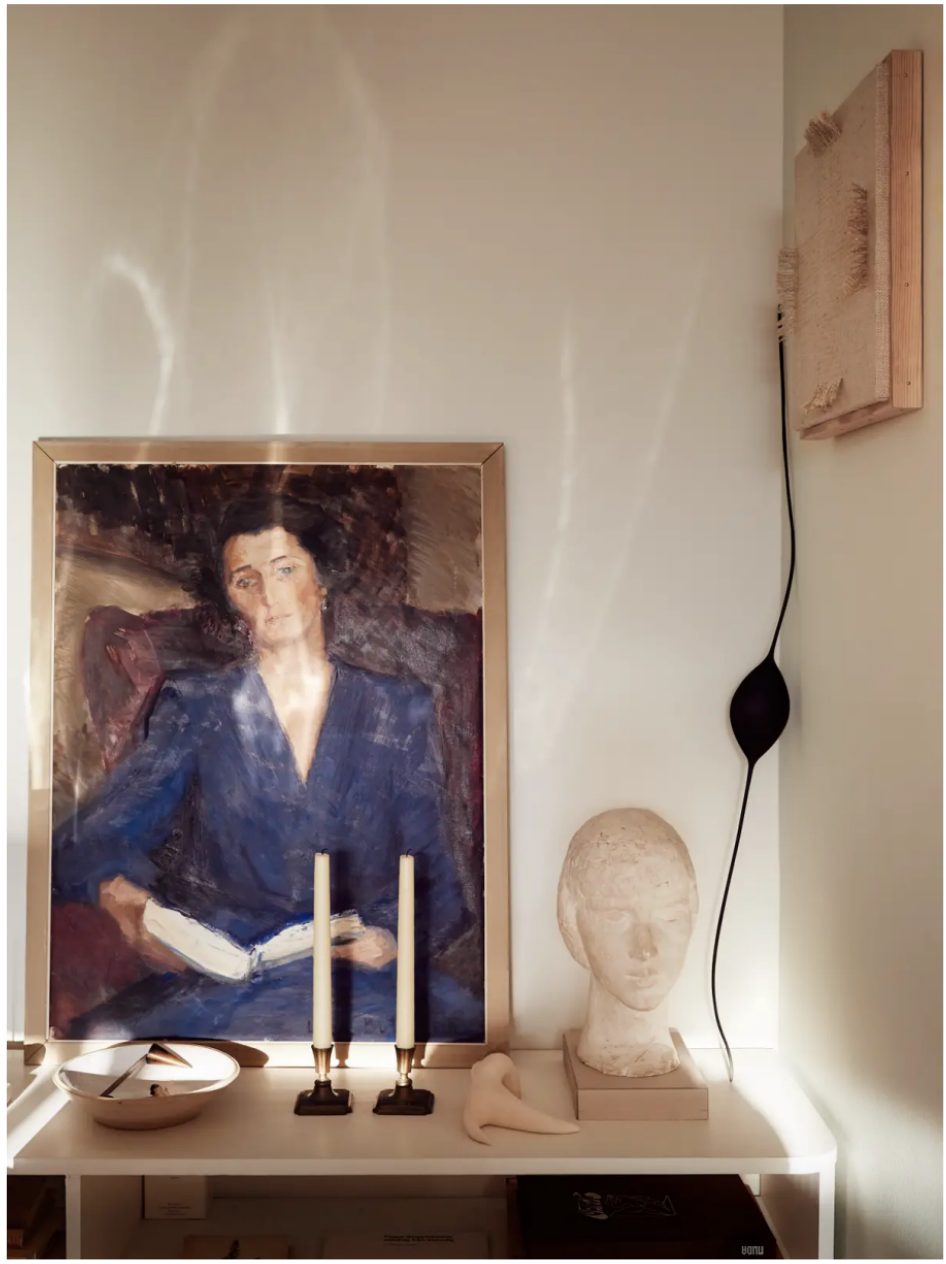

Saras gammelmormor Greta Bolin, här avmålad i lägenhetern av Lola Butovitsch. Foto: Pierre Björk

Jag önskar jag hade fått möjlighet att träffa henne, men hennes arbete sitter här i väggarna.

Hon tittar länge på målningen av sin gammelmormor.

– Det var ett statement att flytta in här. Kollektivhuset blev snabbt en symbol för en brytpunkt i samhället och det inspirerar mig varje dag.

Sara Bourke ställer sig i det lilla köket och plockar fram vattenglas med en tillhörande kanna.

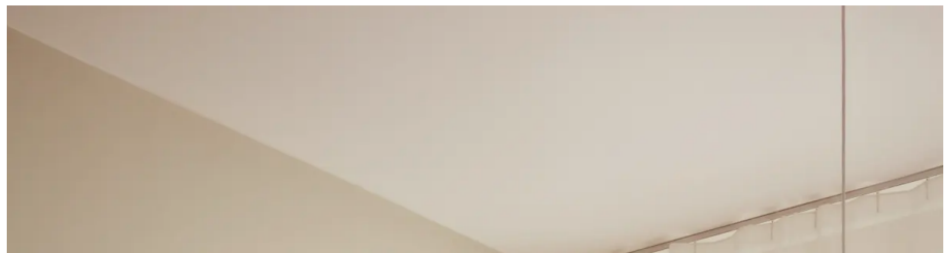

Soffan är formgiven av Otto Schultz, mattan av Brita Gahn och taklampan är ett samarbete mellan Malmstenbutiken, Eva Schildt och Vanja Sorbon Malmsten. Urnan är skapad under Songdynastin. Foto: Pierre Björk

Till vardags arbetar hon som PR & brand director på auktionshuset Bukowskis och sitter även med i styrelsen för Carl Eldhs Ateljémuseum och Millesgårdens Vänner.

– Jag har alltid varit intresserad av konst. Genom Bukowskis har jag fått en djupare förståelse för hantverk, formgivare och konstnärer. Det har gjort mig kunnigare, men också mer nyfiken.

Hon öppnar mathissens lucka och tar ut några bakverk på ett fat. Ja, alla lägenheter här har en mathiss i original som går ner till det som i dag är det franska cafét Petite France.

– Förr i tiden ringde man på husets fasta lina ner till restaurangen för att beställa frukost, lunch eller middag. Sen skickade man ner matkuponger i hissen för att betala och fick sedan upp maten till sin lägenhet. Jag får väl erkänna att jag använder den några gånger i veckan, mycket pengar går åt till croissanter, säger hon och skrattar.

Den fiffiga mathissen går rätt ner till det franska bageriet Petite France som ligger på bottenplan i Kollektivhuset. Foto: Pierre Björk

Nästan allt i Sara Bourkes hem är inhandlat på auktion, ärvt eller inköpt direkt från konstnärsvänner.

– Jag har ingen speciell stil men dras till föremål med en historia. Som den där, säger hon och nickar mot tekannan som står på bordet mellan oss.

– Det är Svenskt Tenn och den kommer från Alva och Gunnar Myrdals privata hem. Jag lyckades buda hem den på en auktion och jag tycker den sluter cirkeln med huset på något sätt.

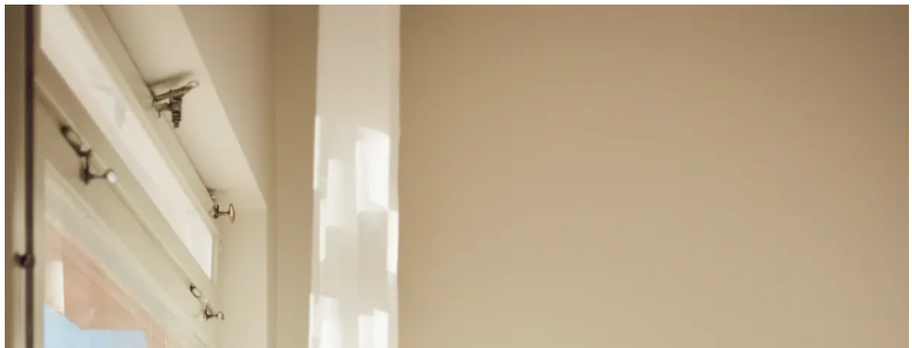

Sängen är bäddad med sängkläder från Magniberg. Ovan sänggaveln hänger ett verk av Evelina Kroon och till vänster ett av Åsa Stenerhag. Foto: Pierre Björk

SARA BOURKE

Vem: Sara Bourke, PR och brand director på auktionshuset Bukowskis.

Var: Kungsholmen.

Hur: I en lägenhet på 47 kvadratmeter i det historiska och blåmärkta Kollektivhuset, uppfört 1935 efter ritningar av Sven Markelius i samarbete med Alva Myrdal.

Gabriella Kvarnlöf

Följ skribent

LÄS ÄVEN

DESIGN

”Närheten till vattnet är som meditation”

DESIGN

Skärgårdsdröm på Yxlan: ”Mindfulness”

DESIGN

”Dörrar är ett element som inte hör hit”

RELATERADE ÄMNEN

Kungsholmen · Arkitektur · Inredning · Design · Alva Myrdal · Alltid på söndagar

MER FRÅN STARTSIDAN

Pontus Rasmusson: ”Jag har aldrig lurat någon”

Skaffade ny bil – och fick mer i plånboken

Har kallats ”idiot” – men kan segra i valet

”Ryssarna struntar i om jag lever eller är död”

”Bankerna bär ansvar för det vi ser i Ukraina”

MEST LÄST

1 Så lär försvarets elitskola ut språk perfekt på 1,5 år

2 Dödshotade Per Bolund – två åtalas

3 Knäböjde inför Putin: ”Stark bindning österut”

4 Forskarna överens: våra dagar är räknade

5 Ukrainas armé tackar svensk BRF

SvD PERFECT GUIDE

VD, chefredaktör och ansvarig utgivare: Anna Careborg
Stf ansvarig utgivare: Maria Rimpi
Redaktör: Hugo Rehnberg

Svenska Dagbladet, 105 17 Stockholm
Kundväxel +46 8 618 02 20
Annonsera +46 8 13 50 00

Schibsted SvD.se är en del av Schibsted. Schibsted är ansvarig för dina data på denna sida. Läs mer här